

MODÜL 13

BAĞLAÇLAR IV. / (REPLACIVE) CONJUNCTIONS IV.

İçindekiler / Contents

	sayfa
Bölüm 1. -(n)In yerine, -mEk yerine	1
Bölüm 2. -(y)EcEk yerde / -(y)EcEğİ yerde	6
Bölüm 3. -mEktEnsE	8
Bölüm 4. -(y)EcEğInE	10

BÖLÜM 1:-(n)In yerine, -mEk yerine

ÖRNEK KONUŞMA

- Sevim : Ah, Selim, ne yaramaz çocuksun sen. Kaç kez sana duvar **yerine** kağıt üstüne resim yap dedim. Çabuk buraya gelip oyuncaklarını topla. Yoksa dondurmanı da **senin yerine** kardeşin yiyecek.
- Selim : Peki, hemen topluyorum. Dondurmamı lütfen kardeşime verme!
- Ömer : Öyle kız**mak yerine** çocuğa biraz kağıt versen iyi olmaz mı?
- Sevim: : **Benim yerime** sen çocukla biraz daha çok ilgilenen. Ben mutfakta çalışırken Selim'in salonda neler yaptığını nasıl göreyim.
- Ömer : Karıcığım, hemen öyle sinirlenme. Bak sana birşey daha söyleyecektim. Hani bugün kardeşin Yılmaz'la arabayı tamir edecektim. Biraz önce annenler aradı, Yılmaz'ın işi çıkmış, gelemeyecekmiş ama Yılmaz'**ın yerine** Ender ağabeyin gelecekmış.
- Sevim : Tabii, hiç farketmez, Yılmaz **yerine** Ender de olur. Kocacığım, arabayı tamir ederken üstündeki o yeni gömleğ**in yerine** şu eski gömleği giysen olur mu?
- Ömer : Elbette, karıcığım. Birazdan giyerim.

ÖRNEK CÜMLELER

1. Ali bu işi yapamazsa Ali **yerine** Mehmet yapsın, hiç önemli değil.
2. Ülkü gelmeyecekmiş ama Ülkü'nün **yerine** Şebnem gelecekmiş.
3. Dükkada gördüğümüz yün eldivenleri almadım. Onların **yerine** deri eldiven aldım.
4. Nur yanlışlıkla eski ayakkabıları **yerine** yeni ayakkabılarını atmış.
5. Kırmızı bluzun **yerine** maviyi aldım.
6. Bugün et **yerine** balık yiyelim mi?
7. Barış denize girmek **yerine** bütün gün kıyıda oturup durdu.

ALİŞTIRMALAR:

- A.** Doğan Bey bu sabah çok dalgındı. Her sabah olduğu gibi işe gitmek için hazırlandı ama bugün nedense birçok şeyi farklı bir şekilde yapıyor. Örneklere bakarak cümleler kurun. Cümlelerdeki ilk isme "in" halinin eklenip eklenilmemesi gerektiğine dikkat edin.

Doğan Bey was quite absentminded this morning. As usual, he started preparing to go to work but for some reason he is doing everything different today. Look at the example and form similar sentences. Pay attention to whether a genitive suffix has to be added to the first noun in the sentences.

Örnekler:

- (1) bugünün gazetesi / dünün gazetesi / okumak
*Bugünün gazetesi **yerine** dünün gazetesini okudu.*
- (2) radyoda haberler / pop müziği / dinlemek
*Radyoda haberler**in** **yerine** pop müziği dinledi.*

1. çay / kahve / içmek
2. eşinin pişirdiği kek / reçelli ekmek // yemek
3. vitamin hapi / aspirin / içmek
4. siyah şapkası / bej şapkası / giymek
5. bir gece önceden hazırladığı sandviçler / peksimet / çantasına koymak
6. daha yeni aldığı eldivenler / yırtılmış eski eldivenleri / yanına almak
7. sağlam şemsiyesi / bozuk şemsiyesi almak
8. evin kapısı / mutfak kapısı / kilitlemek
9. otobüs / taksi / binmek
10. Çamlık Sokağı / Kavak Caddesi / inmek

B. Aşağıdakilerden hangilerini tercih edersiniz/yeğlersiniz? Niçin?

Which of the following do you prefer? Why?

Örnek:

*Anaokuluna öğretmen **olmak yerine** liseye öğretmen olmayı tercih ederim/yeğlerim.*

1. Evde kedi / köpek beslemek
2. Telefonsuz / arabasız yaşamak
3. Uzun otobüs yolculukları yapmak / uçakla seyahat etmek
4. Polisiye romanlar okumak / aşk romanları okumak
5. Gözlük / lens takmak
6. Tatilimi deniz kenarında / dağda geçirmek

C. Yukarıda hazırladığınız cümleleri kullanarak tercihlerinizin nedenlerini açıklayın.

Explain the rationale behind your preferences using the statements you made above.

Örnek:

Anaokuluna öğretmen olmak yerine liseye öğretmen olmayı tercih ederim çünkü bence küçük çocuklarla uğraşmak daha kolay.

Ç. Aşağıda belirli alışkanlık ve prensiplerimize değinilmiş. Önce örnekteki gibi "**-mEk yerine**" kalıbıyla sorular hazırlayın ve ondan sonra bu soruları cevaplayın.

*Some habits and rules that we use in everyday life are listed below. First look at the example and form similar questions using the "**-mEk yerine**" form, and then answer these questions.*

Örnek:

*Bir restorana gittiğiniz zaman yemeğinizi seçmek / önce fiyatlarına dikkat etmek
Bir restorana gittiğiniz zaman yemeğinizi seçmek yerine önce fiyatlarına mı dikkat edersiniz?*

1. Her zaman herşeyin kalitelisini almak/ ucuzunu almak
2. Fazla paranız olsa bile bahşiş vermek / parayı kendinize mi saklamak

3. Yeni birşey almak / eskilerinizi tekrar tekrar tamir etmek
4. Tarihi geçmiş yiyecek ya da ilaçları çöpe atmak / kullanmak
5. Çok aceleniz var. Fazla zamanınız yok. Evinizden bir hayli uzakta bir randevunuz var. Taksi tutmak / otobüse binmek

D. Emel ve Ayhan evli bir çift. Geçenlerde İstanbul'da bir tercümanlık bürosu açmışlar. Bürolarında hem kendileri çevirmenlik yapıyor, hem de yanlarında elemanlar çalıştırıyorlar. Aralarında geçen konuşmalardan örnekler okuyun ve konuşmalardaki boşlukları aşağıdaki kavramlarla doldurun. (Emel ve Ayhan'ın konuşmaları iki bölüme ayrılmıştır.)

Emel and Ayhan are a married couple. They recently opened up a translation office in Istanbul. They do translations themselves, but they also have employees working for them in their office. Read the examples from the conversations and fill in the blanks with the terms provided below. (Emel and Ayhan's conversations are divided into two parts.)

I.

çevirmek yerine Özgür'ün yerine senin yerine benim yerime
beklemek yerine Özgür yerine

1.

Ayhan: Emel, bu akşam Marmara Oteli'nde bir resepsiyon var. **Benim yerime** sen gidebilir misin? Benim işlerim şu anda çok yoğun, buradan ayrılamayacağım.

Emel: Benim de pek vaktim yok ama gideyim.

Ayhan: O zaman _____ Salih de gidebilir. En iyisi ona bir sorayım.

2.

Ayhan: Keşke iki gün iki gece bu zor metni _____ arada biraz dinlenseydik. Nasıl olsa bu gece bitiremeyeceğiz.

Emel: Bu gece bitiremeyeceğiz de ama hiç değilse büyük bir kısmını çevirdik.

3.

Ayhan: Burada Almanca'dan çevirilecek bir mektup var. Bunu Özgür'e yaptıracağım.

Emel: Olur.

Ayhan: Yok yok, _____ Işıl yapsın. Özgür son günlerde çok yoruldu.

Emel: Ama hani Işıl geçen hafta _____ o uzun iş kontratını çevirmişti. Bu işi bence Özgür'e ver.

4.

Ayhan: Necmi Bey akşamüstü büroya bir iş bırakacaktı. Saat yedi oldu, nerede kaldı acaba?

Emel: Burada oturup _____ gitsek iyi olur. Evde daha çok iş bekliyor.

Ayhan: Haklısın karıcığım, gidelim.

II.

lahmacun yerine onun yerine annenin yerine kazak yerine

5.

Emel: Bu akşam annem çocuklara bakacaktı ama hastalanmış. _____
_____ babam gelecekmiş.

Ayhan: Gene çok şanslıyız. Geçen sefer annen hastalanmıştı ve _____
_____ baban gelmişti.

6.

Ayhan: Ayhan, karnım acıktı. Gidip lahmacun alalım mı?

Emel: Son zamanlarda çok lahmacun yedik. İstersen _____
döner yiyelim.

Ayhan: Olur, ben gider alırım.

7.

Ayhan: Karşıdaki mağazada indirimli satış var. Çok beğendiğim bir kazak gördüm.

Emel: Senin çok kazağın var Nuri. _____ bir hırka alsan bence daha iyi olur.

BÖLÜM 2:-(y)EcEk yerde / -(y)EcEğİ yerde**ÖRNEK KONUŞMA**

Semiha : Bugün işte ne oldu, biliyor musun? Geçen hafta işe alınan bir genç kendisine verdiğim bir evrağı kaybetmiş ama bana haber **vereceği yerde** hemen patrona söylemiş. Patron da o kadar kızmış ki evrağı bulmamız için hepimize iki günlük bir süre tanıdı.

Akın : Umarım ki evrak bulunur.

Semiha : İnşallah. Ama bulunmazsa patron ne yapabilir ki. Ben patronun söylediklerini duyunca gene **kızacak yerde** kendimi tutamadım katıla katıla güldüm.

ÖRNEK CÜMLELER

1. Çocuklar evde ders çalışacakları yerde top oynuyorlar.
2. Sevinecek yerde niçin böyle kızılıyorsun?
3. Bu fırtınalı havada evde kalacak yerde canımız deniz kenarında dolaşmak istedi.
4. Canan'la ders konuşacak yerde bütün akşam dedikodu yaptık.
5. Bütün paramızı yolda harcayacağımız yerde akşamı evde geçiresek ne dersiniz?

ALİŞTIRMALAR

- A. Fadime temizlikçi olarak çalışıyor ama çok tembel. Yapması gerekenleri yapmıyor. "-(y)EcEk yerde" kalıbını kullanarak örnektekine benzer cümleler yapın.

Fadime is a cleaning woman but she is very lazy. She is not doing the things she is supposed to. Look at the example and form similar sentences using the form "-(y)EcEk yerde."

Örnek:

Camlar silmek / camın önünde sigara içmek
Camları **silecek yerde** camın önünde sigara içiyor.

1. Camları silmek / camın önünde sigara içmek
2. Yerleri süpürmek / yerlere sigara külü dökmek
3. Çiçekleri sulamak / çiçekleri koparmak

4. Banyoyu temizlemek / banyo yapmak
5. Tozları almak / televizyon seyretmek
6. Yemek yapmak / buzdolabındaki yemekleri bitirmek

- B.** Meltem'in iki erkek kardeşi, iki de ablası var. Meltem'in annesi arkadaşlarıyla bir haftalık bir tatile çıkınca evlerinde birçok şey ters gidiyor. Boşluklara **-(y)EcEğİ yerde** kalıbını ve aşağıda bulduğunuz uygun bir fiili yerleştirin.

*Meltem has two younger brothers and two older sisters. When Meltem's mother goes on a week long vacation with her friends, things start going wrong around the house. Fill in the blanks with the form **-(y)EcEğİ yerde** and the suitable verb from the list provided below.*

söylemek ilgilenmek dinlenmek özür dilemek içmek
eğlenmek oturmak çay içmek çıkarmak

Örnek:

1. Babam sabahları hep neskafe içer. Pazartesi sabahı geç kalmıştı. Mutfağa girdi, kahvesini hazırladı ve kahvesini yavaş yavaş iceceği yerde bir yudumda bitirmeye çalışırken dilini yaktı.
2. Salı günü kardeşim Oğuz, en küçük kardeşimiz Taner'e bakacaktı. Oğuz Taner'le _____ bütün gün televizyon seyretti.
3. Çarşamba günü babam işten eve gelince çok sinirliydi, nedense de en çok bana bağırdı. Ben de herkesle sofrada _____ kalktım odama gittim.
4. Perşembe akşamı küçük ablamla ben evde oturup _____ ne yaptık, biliyor musunuz? Evi temizleyip topladık.
5. Kardeşlerim iPodumu bozmuş. Bana bozduklarını _____ iPodu öyle bırakmışlar.
6. Ablam Nurdan eldivenlerimi kaybetmiş. _____ "keşke eldivenlerini bana vermeseydin" diyor.
7. Oğuz futbol oynarken üstündekilerini kirletmiş. Kirli elbiselerini _____ bütün gün evin içinde onlarla dolaştı.

8. Cuma günü ablamlar ve arkadaşlarla diskoteğe gittik. Diskotekte _____ bütün gece konuştuk, ben bizim evimizde olup bitenleri anlattım.
9. Pazar günü babamla Boğaz'a gittik. Hava da çok güzeldi. Bir yere oturup _____ babam hiç kalmak istemediği için, biraz dolaştıktan sonra hemen eve döndük.
- C. Hüseyin Bey ünlü bir arkeolog, bu aralar kendini büsbütün kendi başına geliştirdiği arkeoloji alanında kullanılabilecek bir bilgisayar programına vermiş. Aşağıdaki cümleleri "**-(y)EcEğİ yerde**" kalıbını kullanarak tekrar yazın ve cümlenin son kısmını örnekteki gibi "*sadece geliştirdiği bilgisayar programıyla ilgileniyor*" ile bitirin.

*Hüseyin Bey is a famous archeologist. Recently he has devoted all his time to the development of a computer program that can be used for archeological research. Rewrite the sentences below using the connector "**-(y)EcEğİ yerde**" and, following the example, finish the last part of the sentence with "sadece geliştirdiği bilgisayar programıyla ilgileniyor" .*

Örnek:

Üniversitede kendi konusuyla ilgili konuşmalara katılmıyor.

Üniversitede kendi konusuyla ilgili konuşmalara katılacağı yerde sadece geliştirdiği bilgisayar programıyla ilgileniyor.

1. Makaleler yayımlamıyor.
2. Yeni kazısının hazırlıklarına başlamıyor.
3. Öğrencilerinin sınavlarını okumuyor.
4. Gelecek yılın ders programını hazırlamıyor.

BÖLÜM 3: -mEktEnsE

ÖRNEK YAZI

Akın : Hani Sedat saat sekizde burada olacaktı.

Gülhan : Ben de nerede kaldığımı bir türlü anlamıyorum. İstersen burada daha fazla beklemektense biraz dışarı çıkalım, hava alırsın.

Akın : Olur. Çıkalım ama hava çok soğuk. Ben dışarda dolaş**maktansa** biraz arabayla gezmeyi tercih ederim. Sen ne dersin?

Gülhan : Ama Gülhan'a da kapıda bir not bırakmayı unutmayalım.

ÖRNEK CÜMLELER

1. Korkulu rüya görmektense uyanık yatmak daha iyidir. (Atasözü)
2. Ahmet yalnız başına yemek yemektense arkadaşlarıyla yemeyi tercih etti.
3. Erkan denizde yüzmektense havuzda yüzmeyi tercih eder.

ALİŞTIRMALAR:

A. Aşağıdaki cümleleri "-mEktEnsE" kullanarak birleştiriniz.

Connect the sentences provided below using "-mEktEnsE."

Örnek:

Pek çok kişi mutsuz bir evlilik yapmak istemiyor. Yalnız yaşamayı tercih ediyor.
*Pek çok kişi mutsuz bir evlilik yap**maktansa** yalnız yaşamayı tercih ediyor.*

1. Ayşen güneşte yatmak istemedi. Denize girdi.
2. Şimdi birçok kadın evde oturmak istemiyor. Çalışmayı tercih ediyor.
3. Ali işe arabayla gitmek istemedi. Yürüdü.
4. Ayhan patronunun şikayetlerini dinlemekten bıktı. Dün işinden istifa etti.
5. Serap işe geç kalmak istemedi. Evden kahvaltı etmeden çıktı.
6. Mehmet'le Nermin yemek pişirmekten hoşlanmıyorlar. Lokantaya gidiyorlar.

B. Aşağıdaki eylemleri kullanarak tercihlerinizi yazınız. Cümlelerinizde "-mEktEnsE" kalıbını kullanınız.

Write your preferences using the activities listed below. Use the form "-mEktEnsE" in your sentences.

Örnek:

dans etmek/dans edenleri izlemek
*Dans **etmektense** dans edenleri izlemeyi tercih ederim.*

ya da

*Dans edenleri izlem**ektense** dans etmeyi tercih ederim.*

1. klasik müzik dinlemek / pop müziği dinlemek
2. sinemaya gitmek / evde film seyretmek
3. gazetede bulmaca çözmek / sudoku çözmek
4. yüzmek / kayak yapmak
5. yemek yapmak / hazır yemek yemek
6. kameralı cep telefonu almak / küçük bir dizüstü almak

BÖLÜM 4:-(y)EcEğInE

ÖRNEK CÜMLELER

Serap : Baksana, Tunç yine aldığım çikolataları bitirmiş. Hep böyle yapıyor. Bana gelip soracağına izin almadan yer bitirir.

Mehtap : Sen de ama çikolataları kaldıraçına hep salonda masanın üzerinde bırakıyorsun. Ođlun daha küçük, ona o kadar kızacağına sen biraz daha dikkatli olsan?

Serap : Haklısın da, yine de sormadan yememeli.

ÖRNEK CÜMLELER

1. Bugün iyi bir kahvaltı edeceđime bir simit yedim.
2. Çocuklar ders çalışacaklarına bütün gün sokakta oynayıp yaramazlık yaptılar.
3. Biz bu gece partiye gideceğimize evde dinlenmeyi tercih ettik.
4. Kızımız İngilizcesini geliştirmek için kendisine aldığım İngilizce romanları okuyacağına şu anda aşk romanları dışında birşey okumuyor.

ALIŞTIRMALAR

- A.** Ömer Bey ve Nurgül Hanım'ın maddi durumları artık eskisi kadar iyi değil. Yaşam tarzlarını biraz değiştirmeleri gerekiyor. Aşağıda samimi bir arkadaşlarının önerilerinden birkaçını bulacaksınız. Bu önerileri okuyun ve parantez içindeki fiilleri "-(y)EcEğInE" kalıbını kullanarak değiştirin. Siz de birkaç öneri ekleyin.

Ömer Bey and Nurgül Hanım are not as affluent as they used to be. They have to change their lifestyle slightly. Below is a list of some of the precautions that a close friend is

suggesting them to take. Read these suggestions and change the verbs in the parentheses using the form "-(y)EcEğInE." Add a couple of suggestions yourself.

Örnek:

Her yaz Bahamalar'a **gideceğimize** Türkiye'de tatil yapın. (gitmek)

1. Son model lüks bir araba _____ küçük ekonomik bir araba alsanız olmaz mı? (almak)
2. Her akşam yemeğe _____ arada bir de evde yemek yiyin. (çıkmaq)
3. Evde üç hizmetçi _____ iki tanesinden vazgeçin. (tutmak)
4. Pahalı spor kulüplerine üye _____ o kadar masraflı olmayan sporlar yapın. (olmak)
5. Çocuklarınızı dışarda _____ yerli üniversitelere gönderin. (okutmak)

- B.** Neslihan bir arkadaşına ortak arkadaşları Şükran'ın durumunu anlatıyor. Aşağıdaki fiilleri "-(y)EcEğInE" kalıbına getirerek boşluklara yerleştirin.

Neslihan is talking to a friend about their mutual friend Şükran. Fill in the blanks with the verbs provided below using the form "-(y)EcEğInE."

görüřmek **okumak** **çıkmaq**
yemek **toparlanmaq** **dertleşmek**

Şükran'ın işine son verdikleri için bu günler çok sinirli olduğunu anlıyorum. Morali iki haftadır o kadar bozuk ki, kimseyi görmek istemiyor, telefonda dahi kimseyle konuşmuyor. Annesi de birkaç kez aramış ama annesiyle biraz konuşup **dertleşeceğine** telefonu hemen kapatıvermiş. Telefonda ancak benimle görüşüyor. Geçen gün bir arkadaşından bir iş teklifi almış. Arkadaşının gönderdiği mektubu sonuna kadar _____ hemen bir kenara koyuvermiş. Artık yavaş yavaş kendine gelse iyi olur. Ama _____ hala dünyaya küsmüş bir hali var. Arada bir eşi dostuyla _____, ya da bir değişiklik olsun diye alışverişe _____ sürekli evinde oturuyor. Sağlıklı şeyler _____ her gün bir iki sandviçle yetiniyor.

- C. Aşağıdaki insanlar asıl yapmaları gereken ya da yapmayı planladıkları şeylerin yerine neler yapmışlar, okuyun. Cümleleri "**-(y)EcEğInE**" bağlacını kullanarak değiştirin.

*Read the things that the people below did instead of doing the things they should have done or that they planned to do. Change the sentences using the connector "**-(y)EcEğInE**."*

Örnek:

Ünal derslerine gitmemiş, öğleye kadar uyumuş.
Ünal derslerine gideceğine öğleye kadar uyumuş.

1. Özlem ödevlerini yapmamış, yeni CD'lerini dinlemiş.
2. Alp arkadaşına mektup yazmamış, televizyonda maç seyretmiş.
3. Güven matematik sınavına hazırlanmamış, uzun uzun arkadaşıyla telefonda konuşmuş.
4. Sedalar sinemaya gitmemişler, bir konsere gitmişler.
5. Ayla sınavına çalışmamış, kuzeninin doğum günü partisine gitmiş.
6. Cemil Bey ile Vildan Hanım evlerinde oturup dinlenmemişler, Cemil Bey'in bir iş arkadaşını ziyaret etmişler.